

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia klimatycznego wymiaru polityki miejskiej</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Ireneusz Zyska, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Wojciech Augustowski, Naczelnik Wydziału Departament Ochrony Powietrza i Polityki Miejskiej Wydział ds. Miast i Adaptacji do Zmian Klimatu wojciech.augustowski@klimat.gov.pl tel.: (+48 22) 36 92 414</p>	<p>Data sporządzenia 19.08.2021</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna: projekt MKiŚ pn. <i>Miasto z Klimatem</i>, projekt wpisujący się w realizację założeń Polskiego Ładu</p> <p>Nr w wykazie prac UD246</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. Miejskie plany adaptacji do zmian klimatu

Miasta są terenami szczególnie wrażliwymi na zmiany klimatu, w których koncentrują się najpilniejsze współcześnie wyzwania. Obecnie ludność polskich miast ocenia się na około 23,3 mln osób, co stanowi ponad 60% populacji kraju¹⁾ – skala problemu jest więc olbrzymia. Wysoki poziom urbanizacji oraz wysoki poziom uszczelnienia gruntów oznacza, że zmiany klimatu będą miały wpływ na dynamikę rozwoju miast, a tym samym na jakość życia ich mieszkańców. Dlatego też zwiększenie zdolności adaptacyjnych do negatywnych skutków zmian klimatu oraz wspieranie odporności na zmiany klimatu jest jednym z najważniejszych elementów światowej, unijnej i polskiej polityki klimatycznej. Jednakże kwestie adaptacji do zmian klimatu, planowanie działań adaptacyjnych, w tym zazielenianie przestrzeni miejskiej, nie są wystarczająco uwzględniane w dokumentach strategicznych przygotowywanych przez miasta.

Także Komisja Europejska wzywa europejskie miasta liczące co najmniej 20 000 mieszkańców do opracowania ambitnych planów zazieleniania obszarów miejskich do końca 2021 r. Plany te powinny obejmować środki służące tworzeniu różnorodnych biologicznie i dostępnych lasów miejskich, parków i ogrodów, miejskich gospodarstw rolnych, zielonych dachów i ścian, ulic obsadzonych drzewami, łąk miejskich oraz żywopłotów miejskich. Realizacja takich planów powinna przyczynić się również do poprawy połączeń między terenami zielonymi, wyeliminowania stosowania pestycydów i ograniczenia nadmiernego koszenia zielonych przestrzeni miejskich, a także wyeliminowania stosowania innych praktyk szkodliwych dla różnorodności biologicznej.

Również w nowej Strategii w zakresie adaptacji przystosowania się do zmian klimatu - *Budując Europę odporną na zmianę klimatu*, opublikowanej 24 lutego 2021 r., Komisja Europejska zaznacza, że władze krajowe, regionalne i lokalne powinny opracować strategie/plany adaptacji do zmian klimatu.

Ponadto podczas warsztatów miejskich przeprowadzonych w roku 2020 przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ), w ramach inicjatywy „*Miasto z Klimatem*”, uczestnicy podkreślili problem niewystarczającego wykorzystania dokumentów, jakimi są miejskie plany adaptacji do zmian klimatu, w działaniach miasta. Uczestnicy warsztatów wskazali, że w części miast plan adaptacji do zmian klimatu jest dokumentem, w odniesieniu do którego nie są podejmowane wystarczające działania.

Kwestie związane z adaptacją do zmian klimatu ujęte zostały także w założeniach Polskiego Ładu, który przewiduje wdrożenie nowych narzędzi zwalczania wysp ciepła w miastach, realizowane w ramach projektu „Miasto z klimatem”, polegających na likwidacji betonu i asfaltu w centrach miast oraz nasadzeniu drzew, krzewów oraz tworzeniu mikroparków, zielonych ścian i dachów.

2. Uwzględnienie kwestii adaptacji do zmian klimatu w polityce rozwoju województwa

Działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu powinny być także podejmowane w większym zakresie na poziomie regionalnym. Aktualnie realizowane działania w zakresie np. wojewódzkich programów ochrony środowiska, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.), są niewystarczające. W związku z rolą samorządu województwa, m.in. w zakresie programowania i wdrażania środków unijnych, konieczne jest uwzględnianie aspektu adaptacji do zmian klimatu w polityce rozwoju województwa, w celu tworzenia przez samorząd województwa warunków do prowadzenia działań na rzecz adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu. Zasadne jest zapewnienie w przepisach prawa elementu składowego polityki rozwoju województwa, który doprowadzi do wzmocnienia roli działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu.

¹⁾ <http://44mpa.pl/miejskie-plan-y-adaptacji/>

3. Budżet obywatelski na zazielenienie miast

Podczas warsztatów miejskich, zorganizowanych w roku 2020 w ramach inicjatywy „Miasto z Klimatem”, uczestnicy podnosili m.in. zbyt małe zaangażowanie społeczności lokalnych w kwestie dotyczące ochrony środowiska miejskiego, w szczególności w kontekście stanu zieleni w przestrzeni miejskiej. Wskazywano także na problem niewystarczających środków finansowych w budżetach miast na realizację projektów związanych ze zwiększaniem udziału terenów zieleni w mieście, rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury czy różnorodności biologicznej. Wskazywano także na kluczowe znaczenie miejskich budżetów obywatelskich w kontekście środowiskowym – budżet partycypacyjny jest specyficzną metodą służącą zaangażowaniu ludzi do współtworzenia budżetu związanego z obszarem, który dotyczy ich bezpośrednio.

Ważne znaczenie lokalnych terenów zielonych potwierdzają wyniki badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski pn.: „Zazielenienie obszarów lokalnych”²⁾ zrealizowanego na zlecenie MKiŚ w 2020 r.:

- 97% respondentów deklaruje posiadanie terenów zielonych w okolicy zamieszkania jako ważne,
- 9 na 10 osób w ciągu ostatnich 12 miesięcy co najmniej dwa razy w ciągu miesiąca odwiedziło tereny zielone w okolicy zamieszkania,
- aż 75% osób jest gotowych zaangażować się w tworzenie i dbanie o istniejące tereny zielone w najbliższej okolicy, przy czym tylko jedna czwarta badanych (35%) jest zdecydowanie gotowa na podjęcie działań. Wśród najczęstszych powodów braku całkowitego zdecydowania się na podjęcie działań badani wymieniali: „brak czasu” (44%), „to raczej zadanie miasta” (17%), „nie wiem, gdzie się zgłosić” (12%) oraz „nie mam doświadczenia” (11%).

Jak wynika z sondażu online YouGov³⁾ przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Warszawy i Krakowa, mieszkańcy największych polskich miast domagają się więcej terenów zielonych i bardziej sprawiedliwego podziału przestrzeni publicznej między samochodami, transportem publicznym, rowerami i pieszymi. Niemal wszyscy mieszkańcy (93% w Krakowie i 92% w Warszawie) pragną więcej roślin i terenów zielonych w swoich miastach, co stanowi rekordowy wynik wśród wszystkich 15 miast w Europie objętych badaniem (średnia dla wszystkich badanych miast to 82%).

4. Planowanie przestrzenne

Praktyka planowania przestrzennego w Polsce wskazuje, że ryzyko klimatyczne, w tym aspekty związane z adaptacją do zmian klimatu, nie są w wystarczającym stopniu brane pod uwagę w procesie planowania przestrzennego, w szczególności na etapie sporządzania miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W ogólnym ujęciu, ryzyko klimatyczne oznacza iloczyn prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia (klimatycznego) oraz jego skutków (dotkliwości). W rozumieniu dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 06.11.2007, str. 27) ryzyko powodziowe oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Tymczasem adaptacja do zmian klimatu ma bardzo istotny wymiar przestrzenny, zaś analizy ryzyka klimatycznego prowadzone na wczesnym etapie planowania przestrzennego, dotyczące uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych, pozwolą na zastosowanie rozwiązań z zakresu adaptacji do zmian klimatu, w tym zielono-niebieskiej infrastruktury, w jak najszerszym stopniu oraz na skuteczne uniknięcie możliwych negatywnych konsekwencji zmian klimatu. Etap planowania przestrzennego pozwala na rozpatrywanie różnych wariantów lokalizacyjnych infrastruktury i przedsięwzięć w zależności od różnych uwarunkowań, zaś uwarunkowania związane z adaptacją do zmian klimatu powinny być brane w tym procesie pod uwagę jako jedne z najważniejszych. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że w Polsce powstają kolejne miejskie/lokalne plany adaptacji do zmian klimatu, zaś w przyszłości powstawać będzie coraz więcej tych dokumentów z uwagi na planowane wsparcie z funduszy Unii Europejskiej (UE) na opracowanie planów.

5. Ocena oddziaływania na środowisko

Praktyka wykonywania ocen oddziaływania na środowisko (ooś) w Polsce wskazuje, że obecne przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, z późn. zm.) (Uooś) w zakresie analiz dotyczących ryzyka klimatycznego, w szczególności w odniesieniu do adaptacji do zmian klimatu przedsięwzięć, mogą być potencjalnie interpretowane niedostatecznie jednoznacznie, w związku z tym konieczne staje się doprecyzowanie ww. przepisów w celu osiągnięcia jeszcze większej jednoznaczności, uwzględniając przy tym fakt, że co do zasady aktualne polskie przepisy pozostają w zgodności ze znowelizowaną dyrektywą Ooś w przedmiotowym zakresie. Posiadane przez MKiŚ dane oraz wnioski na temat uwzględniania przez inwestorów kwestii klimatycznych w procesie ooś pochodzą z następujących źródeł:

- doświadczenia MKiŚ w pracach Grupy Roboczej Sieci Partnerstwo „Środowisko dla Rozwoju” (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Partnerstwo działa w ramach Sieci ENEA MA UE) - przedstawiciel MKiŚ jest

²⁾ <https://www.gov.pl/web/klimat/badania-swiadomosci-ekologicznej>

³⁾ <http://www.pkeom.pl/chcemy-wiecej-zieleni-i-przestrzeni-dla-czystej-mobilnosci>

wiceprzewodniczącym grupy, zaś jej członkami są regionalne dyrekcje ochrony środowiska oraz urzędy marszałkowskie,

- wniosków z kontroli systemowej przeprowadzonej przez MKiŚ w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) od 29 listopada do 9 grudnia 2016 r. w zakresie dotyczącym weryfikacji przez NFOŚiGW dokumentacji aplikacyjnej na poziomie oceny merytorycznej II stopnia dla projektów działania 2.3. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,

- wniosków z Raportu końcowego dla analizy pn.: „Uwzględnianie w projektach realizowanych w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 aspektów adaptacji do zmian klimatu, łagodzenia zmian klimatu i zwiększania odporności inwestycji na skutki tych zmian i zagrożenia klęskami żywiołowymi lub katastrofami naturalnymi.” (Fundeko, 2019).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem niniejszej ustawy jest wprowadzenie rozwiązań służących wzmocnieniu klimatycznego wymiaru polityki miejskiej, w szczególności wzmocnienie aspektów transformacji ekologicznej miast. Projektowane narzędzia interwencji polegają na wprowadzeniu obligatoryjnego opracowywania dla miast powyżej 20 000 mieszkańców planu adaptacji do zmian klimatu oraz uwzględniania aspektu adaptacji do zmian klimatu w dokumentach o charakterze strategicznym, w tym dotyczących planowania przestrzennego miast. Kolejnym elementem interwencji jest wzmocnienie polityki prowadzonej przez samorząd województwa o kontekst adaptacji do zmian klimatu, zazielenienie budżetu obywatelskiego w miastach na prawach powiatu, a także doprecyzowanie przepisów Uoos w zakresie analizy podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu.

1. Miejskie plany adaptacji do zmian klimatu

Istnieje potrzeba wprowadzenia przepisami niniejszej ustawy rozwiązań systemowych, które zapewnią planowanie działań adaptacyjnych, zwiększenie ilości zieleni w miastach, a co za tym idzie zwiększenie retencji wód w tych obszarach. Wprowadzenie tych działań do porządku prawnego wiąże się ze zmianą przepisów uwzględnionych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (uPoś).

Miejskie plany adaptacji (MPA), przygotowywane przez burmistrza albo prezydenta miasta o liczbie mieszkańców większej niż 20 000⁴⁾, mają na celu przygotowanie miast do zmian klimatu, zmniejszenie ich podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do przeciwdziałania i zwalczania skutków tych zjawisk i ich pochodnych. Plan będzie opracowywany przez burmistrza lub prezydenta miasta, przy zapewnieniu możliwości udziału w jego przygotowaniu społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247). W MPA zostaną uwzględnione w szczególności kwestie zazielenienia przestrzeni miejskiej, realizacja których przyczyni się do zatrzymania oraz spowolnienia odpływu wód deszczowych, a także ich retencjonowania i lokalnego wykorzystania, co jest działaniem zapobiegającym i przeciwdziałającym suszy. Równocześnie zastosowanie dużej ilości zieleni oraz duży stopień udziału powierzchni biologicznie czynnej, zmniejsza efekt miejskiej wyspy ciepła, zwiększa pochłanianie dwutlenku węgla, zmniejsza zanieczyszczenie powietrza, pozwala na ograniczenie skutków zmian klimatu oraz zapobiega powodziom miejskim, podtopieniom i zalaniom, a także pełni funkcję społeczną, ponieważ tereny zielone mogą być miejscem rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców miast.

Komisja Europejska w roku 2021 planuje ustanowienie europejskiej platformy na rzecz zazieleniania miast w ramach nowego Porozumienia w sprawie zielonego miasta zawartego z miastami i burmistrzami. Działania te będą ściśle koordynowane z pracami realizowanymi w związku z europejskim Porozumieniem Burmistrzów na Rzecz Klimatu i Energii. Plany zazieleniania obszarów miejskich będą miały kluczowe znaczenie przy przyznawaniu tytułu Zielonej Stolicy Europy 2023 oraz rozstrzygnięciu konkursu Europejskiego Zielonego Liścia 2022. Komisja będzie wspierać państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne poprzez doradztwo techniczne i pomoc w mobilizowaniu funduszy. Ponadto Komisja odzwierciedli te cele w Europejskim Pakcie na rzecz Klimatu. Wytyczne KE zostaną wykorzystane w wydanym w drodze rozporządzenia wytycznych dla przygotowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, a Plan Zazielenienia miasta będzie częścią integralną MPA.

Miasta powyżej 20 000 mieszkańców, które jeszcze nie mają opracowanych MPA, będą zobowiązane najpóźniej w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, do wydania którego upoważnienie jest zawarte w projektowanej ustawie, do ich opracowania i uchwalenia zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu. Miasta będą miały możliwość sfinansowania przygotowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu z środków nowej perspektywy finansowej UE. Dokumenty będą mogły być również opracowane samodzielnie na podstawie już przyjętych MPA przez inne miasta. MKiŚ planuje w latach 2022-2024 zorganizowanie specjalistycznych warsztatów dla miast powyżej 20 000 mieszkańców na temat tworzenia, wdrażania i monitorowania miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu.

Obowiązujące przed wejściem w życie niniejszej ustawy miejskie plany adaptacji do zmian klimatu (w miastach powyżej 20 000 mieszkańców) będą musiały zostać zaktualizowane i uchwalone zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu, w tym także powinny zostać zaktualizowane w procedurze z udziałem społeczeństwa, w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, do wydania którego upoważnienie jest zawarte w projektowanej ustawie. Miasta powinny mieć możliwość skorygowania uchwalonych już planów adaptacji do zmian klimatu do zmienionych,

⁴⁾Należy przyjąć, że miasto powyżej 20 000 mieszkańców, które będzie zobowiązane do opracowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, to miasto, w którym liczba mieszkańców zgodnie z danymi statystycznymi w dniu wejścia w życie ustawy, a także w trzech kolejnych latach poprzedzających wejście w życie ustawy, przekraczała 20 000.

obowiązujących rozwiązań prawnych.

Warto także podkreślić, że zgodnie z projektem rozporządzenia KE w sprawie Europejskiego prawa o klimacie (art. 6 – ocena środków krajowych) do 30 września 2023 r. KE oceni krajowe środki w zakresie przystosowania do zmian klimatu. Brak przyjętych do tego czasu MPA dla większej liczby niż aktualnie miast w Polsce może skutkować wydaniem przez KE stosownych zaleceń, w związku z uznaniem środków krajowych za nieadekwatne w celu zapewnienia postępów w zakresie przystosowania do zmian klimatu. Zobowiązanie miast powyżej 20 000 mieszkańców oraz wsparcie ich w procesie przygotowania MPA, może być adekwatnym działaniem w odniesieniu do planowanych ocen środków krajowych. Termin przyjęcia albo aktualizacji MPA wynosi 24 miesiące.

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu ma być uchwalany przez radę miasta. Za wykonanie MPA, w tym jego monitorowanie i aktualizację odpowiedzialny będzie burmistrz lub prezydent miasta. Z analiz MKiŚ, bazujących na zrealizowanym przez ministerstwo w latach 2017-2019 projekcie „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców” [dla 44 miast], wynika, że opracowany przez burmistrza albo prezydenta miasta MPA przyjmowany jest przez radę miasta w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – tym samym dokument ma charakter programu rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zasadne jest wprowadzenie niezbędnych elementów MPA w formie rozporządzenia, co będzie służyło zapewnieniu odpowiedniego poziomu merytorycznego opracowań, utrzymaniu spójności miejskich planów adaptacji w różnych miastach, oraz pozwoli na porównanie wysiłków adaptacyjnych w różnych regionach kraju.

Minister właściwy do spraw klimatu, mając na celu zapewnienie właściwego opracowania miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu, określi w drodze rozporządzenia wymagania, jakim powinien odpowiadać ten plan, w tym części składowe planu, a także zakres zagadnień, które powinny zostać określone i ocenione w tym planie.

Ponadto przewidziany jest obowiązek cyklicznej aktualizacji MPA co 6 lat tak, aby proces aktualizacji dostosować do 5-letnich ocen KE (projekt rozporządzenia KE w sprawie Europejskiego prawa o klimacie).

Dodatkowo istotnym celem projektowanej ustawy jest, aby wnioski i rekomendacje z opracowanych MPA uwzględniać w sporządzanych i aktualizowanych strategiach rozwoju gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Korzyścią wprowadzenia takiej regulacji będzie szerokie uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w dokumentach przygotowywanych przez samorząd, a efektem – konsekwentne zwiększanie odporności miast na zmiany klimatu.

MPA nie spowoduje konieczności aktualizacji obecnie obowiązujących ww. strategii, studiów i planów; przyjęty MPA będzie uwzględniany tylko w nowopowstających i aktualizowanych strategiach rozwoju gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekt MPA wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy Uoś.

2. Uwzględnienie kwestii adaptacji do zmian klimatu w polityce rozwoju województwa

Projektowana ustawa wprowadza zmianę w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668), polegającą na uwzględnieniu komponentu adaptacyjnego w polityce rozwoju województwa. Korzyścią będzie zobowiązanie samorządu województwa do tworzenia warunków dla prowadzenia działań na rzecz adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu. Rola samorządu województwa jest kluczowa m.in. w zakresie programowania i wdrażania nowej perspektywy finansowej UE, w której kontekst adaptacji do zmian klimatu będzie działaniem horyzontalnym, w związku z tym włączenie tych kwestii do polityki rozwoju województwa jest wysoce uzasadnione. Jedyne działania na wszystkich szczeblach rządowych, jak i samorządowych zapewnią kompleksowość działań na rzecz wzmocnienia polityki adaptacyjnej, zwłaszcza w kontekście sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.

3. Budżet obywatelski na zazielenienie miast

Projektowana ustawa przewiduje także rozwiązanie problemu, jakim jest zbyt małe zaangażowanie mieszkańców w kwestie związane z ochroną miejskiego środowiska, w szczególności w kontekście stanu zieleni w przestrzeni publicznej.

Projektowane rozwiązanie pozwoli także na zwiększenie środków finansowych przeznaczanych w miastach na ochronę środowiska miejskiego, w szczególności na projekty, które będą dążyły do poprawy stanu oraz zwiększania powierzchni terenów zieleni w mieście, o których mowa w art. 5 pkt 21 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, z późn. zm.).

Projektowana zmiana zakłada bowiem obowiązek przeznaczania co najmniej 30% środków zaplanowanych już do wydatkowania w ramach budżetu obywatelskiego na projekty związane z ochroną miejskiego środowiska przyrodniczego, w szczególności na projekty, których realizacja ma prowadzić do poprawy stanu oraz zwiększania powierzchni terenów zieleni. Gminy o statusie miasta na prawach powiatu uwzględnią w swoich uchwałach wydanych na podstawie art. 5a ust. 7 ustawy o samorządzie gminnym również przeznaczenie 30% na budżet zielony. Wymogi formalne projektów, zasady oceny projektów i przeprowadzanie głosowania określa gmina, natomiast ustalenie wyników głosowania musi uwzględniać, że 30% środków powinno zostać przeznaczone na inwestycje „zielone”.

Obowiązek ten będzie dotyczył tylko gmin o statusie miasta na prawach powiatu, które aktualnie są zobowiązane ustawowo

do tworzenia budżetu obywatelskiego, oraz do wydatkowania na ten cel co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. Projektowana zmiana jest zgodna z założeniem przyjętym w dokumencie Polski Ład i wychodzi naprzeciw oczekiwaniom zwiększenia budżetu obywatelskiego do 1% oraz przeznaczenie od 2021 r. dodatkowych 0,5 % wyłącznie na miejskie rozwiązania ekologiczne.

Ponadto, jak wskazuje Najwyższa Izba Kontroli w raporcie „Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych (obywatelskich) 2019, w latach 2016-2018 w skontrolowanych miastach 23% budżetu obywatelskiego przeznaczono na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – także procentowy udział budżetu obywatelskiego przeznaczanego i zaplanowanego w niniejszym projekcie ustawie na projekty „zielone” jest zbliżony.

Korzyścią wynikającą z wprowadzenia tej regulacji, będzie także większa świadomość mieszkańców miast na temat problemów dotyczących zabetonowanych i niezrównoważonych środowiskowo przestrzeni miast.

Ustawowe wsparcie realizacji projektów dotyczących ochrony *miejskiego środowiska*, w szczególności w kontekście stanu zieleni w przestrzeni publicznej, wesprze bezpośrednio miasta w transformacji w przyjazne, zaadaptowane i neutralne klimatycznie. Pozytywnym efektem tej regulacji będzie większa liczba „zielonych” inwestycji w miastach, które będą odpowiedzią na problemy związane z retencją wód, utratą różnorodności biologicznej oraz jakością powietrza w miastach.

Projektowane rozwiązania dotyczące tzw. zazielenienia budżetu obywatelskiego jest już realizowane przez niektóre miasta (m.in. Katowice, Lublin, Gdańsk, Poznań). Miasta te wprowadziły już zabezpieczenie puli środków z budżetu partycypacyjnego na inwestycje dotyczące zazieleniania miast.

Zakładanym efektem wprowadzanej zmiany jest także zachęcenie do wyodrębniania specjalnej puli środków finansowych na projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego, również przez samorządy, które nie są ustawowo obowiązane do jego tworzenia.

Celem regulacji jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w kwestie związane z ochroną miejskiego środowiska oraz zwiększenie środków finansowych przeznaczanych w miastach na projekty, które dążą do poprawy stanu oraz zwiększania powierzchni terenów zieleni w mieście.

4. Planowanie przestrzenne

Każdy lokalny plan adaptacji odnosi się do uwarunkowań przestrzennych adaptacji do zmian klimatu. Brak jest jednak zobowiązania dla miast, nawet tych które posiadają już opracowane miejskie plany adaptacji do zmian klimatu, do wdrażania wniosków wynikających z tych planów w kontekście zagospodarowania przestrzennego. Proponowane zmiany prawne polegają na konieczności uwzględniania w planowaniu przestrzennym przez miasta powyżej 20 000 mieszkańców działań zmniejszających podatność na zmiany klimatu, a wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w planie adaptacji do zmian klimatu. Planowana zmiana powinna stanowić rozwiązanie zidentyfikowanego problemu. Kluczową kwestią w zakresie zmian legislacyjnych w obszarze planowania przestrzennego jest wprowadzenie do istniejących ustaw zagadnień dotyczących analizy ryzyka związanego ze zmianami klimatu, w tym uwzględnienie wniosków wynikających z miejskich planów adaptacji.

Ogólnym efektem wprowadzanych zmian będzie zmniejszenie podatności oraz wzrost odporności miast, adaptacja do zmian klimatu, a także uniknięcie niekorzystnych skutków zmian klimatu, w tym możliwych strat. Efektem zmian będzie wzrost powierzchni obszarów zieleni, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury i rozwiązań opartych na przyrodzie, które pełnią istotne funkcje adaptacyjne, ale także przyrodnicze, społeczne i gospodarcze, przyczyniając się do wzrostu komfortu życia ludzi. Efektem zmian będzie również przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku suszy oraz powodzi. Wiążące uwzględnienie na etapie planowania przestrzennego aspektów związanych z ryzykiem klimatycznym oraz adaptacji do zmian klimatu gwarantować będzie skuteczność działań adaptacyjnych, ze względu na bardzo wczesny etap rozwoju inwestycyjnego (wariantowanie) oraz uwzględnienie uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych.

5. Ocena oddziaływania na środowisko

Rekomenduje się doprecyzowanie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczących zakresu oraz elementów niezbędnych raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w obszarze dotyczącym analiz klimatycznych (analiza podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu).

Proponowana zmiana pozostaje w zgodzie z nowelizacją dyrektywy oos z dnia 16 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. L nr 124, str. 1) - Załącznik IV Informacje, o których mowa w art. 5 ust. 1 (Informacje zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko). Zgodnie z ww. nowelizacją dyrektywy oos, wskazaną w załączniku IV, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zawiera informacje o wpływie przedsięwzięcia na klimat oraz podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu (narażenia na zmiany klimatu oraz odporności na nie) – zapisy te są aktualnie wzmocnione zgodnie z brzmieniem znowelizowanej w 2014 r. dyrektywy. Pomimo iż aktualnie obowiązujące polskie przepisy w analizowanym zakresie pozostają co do zasady zgodne z nowelizacją dyrektywy OOS z 2014 r., to jednak konieczne wydaje się ww. doprecyzowanie w celu osiągnięcia jeszcze większej jednoznaczności w tym obszarze.

Etap oos (raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko) jest optymalnym etapem w celu przeprowadzenia oceny ryzyka klimatycznego (analiza oraz ocena podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu), ponieważ w przygotowaniu inwestycji jest jednym z najwcześniejszych etapów, gdzie większość rozstrzygnięć dotyczących ostatecznego kształtu przedsięwzięcia nie została jeszcze podjęta oraz możliwe jest jeszcze wariantowanie w zakresie

dotyczącym oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań na klimat oraz odporności przedsięwzięć na zmiany klimatu. Ponadto należy zauważyć, że właściwe przeprowadzenie analizy podatności przedsięwzięć na zmiany klimatu jest niezbędne w celu prawidłowej i efektywnej oceny przedsięwzięć oraz projektów kierowanych do dofinansowania ze środków UE nie tylko w perspektywie finansowej 2014-2020, ale także w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 (NPF), gdzie zgodność projektów z celami ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu będzie traktowana priorytetowo oraz bardziej rygorystycznie, niż w perspektywie finansowej 2014-2020 (tak zwana procedura „climate proofing”). Tym samym jednolite przepisy w tym zakresie przyczynią się do prawidłowej absorpcji funduszy UE w NPF oraz zmniejszą ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.

Oczekiwane efekty proponowanych zmian:

- usunięcie potencjalnej możliwości niedostatecznie jednoznacznego interpretowania przepisów Uoos dotyczących analiz podatności (ryzyka klimatycznego) na etapie oos
- efektywna absorpcja funduszy UE,
- wzmocnienie ważności instrumentu, jakim jest ocena oddziaływania na środowisko we wdrażaniu polityki klimatycznej w Polsce, zgodnie z dyrektywą oos,
- przyczynienie się do efektywnego wdrażania polityki klimatycznej w Polsce,
- osiągnięcie synergii w kontekście osiągania celów adaptacji do zmian klimatu z innymi przepisami dotyczącymi planowania i realizacji przedsięwzięć od najwcześniejszego etapu.

Przygotowany przez MKiŚ w 2015 r. „Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe”, stanowiący zbiór wytycznych dotyczących sposobu przeprowadzenia analiz ryzyka klimatycznego, w tym podatności na zmiany klimatu dla inwestorów ma charakter pomocniczy, nie ma charakteru prawa wiążącego, w szczególności dla inwestorów niebędących beneficjentami środków UE. Zasadne jest wzmocnienie regulacji dotyczących analiz ryzyka klimatycznego ze względu na ich istotność i zmiana statusu z regulacji o charakterze miękkim na regulacje o charakterze prawnym.

Inne analizowane rozwiązania (przyczyna niezastosowania): nie jest możliwe pozalegisłacyjne rozwiązanie problemów – rozwiązanie wskazanych problemów jest możliwe tylko przy uwzględnieniu kwestii dotyczących zmian klimatu i adaptacji do nich we wspomnianych aktach prawnych i zobowiązaniu podmiotów, na które te akty oddziałują, do ich przestrzegania.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Plany adaptacji do zmian klimatu

Planowanie adaptacji do zmian klimatu na poziomie lokalnym jest obligatoryjne w Danii, Francji, Szwecji i Wielkiej Brytanii.

W Wielkiej Brytanii od 2008 r. dokumenty dotyczące planów zagospodarowania przestrzennego muszą obejmować strategię mającą na celu zapewnienie, że rozwój i wykorzystanie gruntów na obszarze objętym zasięgiem lokalnego organu do spraw zagospodarowania przestrzennego przyczynią się do adaptacji i mitygacji zmian klimatu.

We Francji plany dotyczące klimatu i energii (uwzględniające adaptację i mitygację zmian klimatu) są obowiązkowe od 2010 r. dla miast powyżej 50 000 mieszkańców, a od 2016 r. dla miast powyżej 20 000 mieszkańców.

W Danii od 2013 r. samorządy miejskie miały uwzględniać adaptację do zmian klimatu w miejskich planach zagospodarowania przestrzennego. Od lutego 2018 r. wymóg ten został włączony do prawa krajowego dotyczącego planowania przestrzennego.

Od 2018 r. w Szwecji wszystkie miasta muszą posiadać kompleksowy plan uwzględniający ocenę ryzyka wystąpienia szkód w obszarach zabudowanych, spowodowanych zdarzeniami związanymi z klimatem, takimi jak powódzie, erozja lub osuwanie się ziemi. Plan powinien również zawierać proponowane sposoby ograniczenia lub wyeliminowania takiego ryzyka.

Zazielenianie przestrzeni miejskiej jest jednym z kluczowych elementów dla zwiększenia adaptacyjności miasta do zmian klimatu; niektóre miasta decydują się nawet, na przygotowywanie miejskich planów zazielenienia⁵⁾:

- Barcelona green infrastructure and biodiversity plan 2020 – plan został opracowany w dwóch zasadniczych etapach: diagnozy (stan bioróżnorodności oraz stan zielonej infrastruktury) oraz planu działań, poprzedzonego wizją. W planie zostały także przedstawione działania strategiczne. Dokument przewiduje długofalowe działania na rzecz osiągnięcia infrastruktury ekologicznej, przynoszącej korzyści ludziom.

- New York City Green Infrastructure Plan – w którym przedstawiono szereg inicjatyw i możliwości radykalnej zmiany sposobu zarządzania wodą deszczową. Głównym celem jest poprawa jakości wód i wprowadzenie rozwiązań dostarczających dodatkowych korzyści, których nie generują tradycyjne systemy gospodarki ściekowej. Do celów szczegółowych należy m.in. przechwycenie przez zieloną infrastrukturę wody deszczowej z 10% terenów nieprzepuszczalnych na obszarze objętym kanalizacją zbiorczą. Do 2030 r. miasto wyda 2,9 mln dolarów na opłacalne inwestycje szarej infrastruktury.

- Nature at Work. Liverpool City region and Warrington Green Infrastructure Framework. Action Plan - deklarowanym celem jest ustalenie, w jakim stopniu realizacja zielonej infrastruktury może przyczynić się do stworzenia nowych miejsc pracy, przyciągania inwestorów i wzrostu produkcji, poprawy warunków życia i zdrowia, stworzenie atrakcyjnego

⁵⁾ Zielona infrastruktura, Barbara Szulczewska, Warszawa, 2018 r.

miejsca zamieszkania i pracy.

- The London Plan 2021 – to Strategia Rozwoju Przestrzennego dla Wielkiego Londynu. Określa ramy rozwoju Londynu w ciągu najbliższych 20-25 lat oraz wizję burmistrza dotyczącą dobrego wzrostu. Plan chroni tereny zielone i otwarte, a także Tamizę i inne drogi wodne Londynu. Plan promuje zazielenianie miast w kontekście nowego rozwoju, a także tworzenie Zdrowych Ulic. Posiada strategię, które pomogą rozwiązać problem złej jakości powietrza i umożliwią większej liczbie osób poruszanie się pieszo, na rowerze i korzystanie ze zrównoważonych środków transportu.

- London Environment Strategy (2018 r.) – zawiera polityki i propozycje, które mają na celu zapewnienie, że do 2050 roku ponad połowa Londynu będzie zielona, a pokrycie drzewostanu miasta wzrośnie o 10 procent.

Zielony budżet obywatelski

Lizbona: od 2019 roku funkcjonuje zielony budżet partycypacyjny, który jest przeznaczony na finansowanie propozycji projektów, które przyczynią się do zrównoważonego rozwoju oraz mitygacji i adaptacji do zmian klimatu w Lizbonie, tj. ścieżki rowerowe, sadzenie drzew w celu redukcji ciepła ulicznego lub wychwytywanie i magazynowanie wody. Zielony budżet partycypacyjny Lizbony był jednym z pierwszych pięciu innowacyjnych rozwiązań finansowania wspieranych przez City Finance Lab w 2018 r. i jako pierwszy pozyskał dedykowane fundusze na transformację dostosowaną do klimatu.

Bruksela: Miejski plan klimatyczny Brukseli zawiera również zielony budżet partycypacyjny. Dzięki temu działaniu społeczeństwo może wybrać określone projekty zazieleniania, które zostaną opracowane przez miasto. Mieszkańcy Brukseli będą monitorować postęp w realizacji projektów za pośrednictwem serwisu informacyjnego opracowanego przez miasto. Wysokość budżetu partycypacyjnego wynosi 200 000 euro na finansowanie rozwoju projektów zazieleniania na tym terytorium.

Kanada: po raz pierwszy kanadyjski rząd federalny uznał naturalną (zieloną) infrastrukturę i ustanowił w budżecie na 19 kwietnia 2021 r. Fundusz infrastruktury naturalnej o wartości 200 milionów dolarów, który ma być zarządzany przez Infrastructure Canada. W tym przypadku zielone dachy są określone w budżecie federalnym. Miasta w całej Kanadzie już zaczęły inwestować w infrastrukturę naturalną, np. plan strategiczny miasta Montreal do 2030 r. nadaje priorytet naturze w mieście i umieszcza te przestrzenie w centrum ich podejmowania decyzji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Miasta o liczbie mieszkańców większej niż 20 000	217	GUS (2021 r.)	<ol style="list-style-type: none">1) obligatoryjne opracowanie i przyjęcie miejskich planów adaptacji w 153 gminach o statusie miasta;2) zaktualizowanie w 64 miastach obowiązujących już miejskich planów adaptacji do zmian klimatu;3) uwzględnianie w nowopowstających i aktualizowanych strategiach rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wniosków i rekomendacji z opracowanych miejskich planów adaptacji do zmian klimatu;4) uwzględnianie dodatkowych elementów w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
Gminy będące miastami na prawach powiatu	66	GUS (2021 r.)	Zabezpieczenie puli środków wydatkowanych w ramach budżetu obywatelskiego na projekty związane z ochroną miejskiego środowiska przyrodniczego, w

			szczegółności na projekty, które dążą do poprawy stanu oraz zwiększania powierzchni terenów zieleni w mieście, do 30% (dotychczas zobowiązane ustawowo miejscowości realizujące tzw. budżet obywatelski).
Przedsiębiorcy, a także pozostali inwestorzy opracowujący raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zarówno wykonawcy jak i zamawiający), organy właściwe w zakresie prowadzenia postępowania w sprawie ooś oraz opiniujące i uzgadniające).	bd		Konieczność wykonania analiz podatności w postępowaniu ooś (doprecyzowanie wymogu istniejącego w Uooś)
Urzędy marszałkowskie	16		Rozszerzenie zakresu prowadzenia polityki rozwoju województwa o tworzenie warunków dla prowadzenia działań na rzecz adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu
Firmy, instytuty opracowujące MPA	Brak dokładnych danych. 25 firm z rozeznania MKiŚ		Zwiększenie zakresu zadań oraz dochodów w związku ze wspieraniem miast w opracowywaniu miejskich planów adaptacji, w tym planów zazielenienia.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt był przedmiotem pre-uzgodnień, natomiast nie będzie przedmiotem pre-konsultacji. Niektóre kwestie (pkt. 1-3) uwzględnione w projekcie zostały opracowane wspólnie z uczestnikami warsztatów „Miasto z klimatem” w 2020 r. (przedstawiciele samorządów miejskich, organizacji społecznych i obywatelskich, eksperci, przedstawiciele biznesu, naukowcy, architekci i urbaniści).

Projekt, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt zostanie przekazany do konsultacji (21 dni) do następujących podmiotów:

- 1) Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP
- 2) Związek Miast Polskich
- 3) Związek Powiatów Polskich
- 4) Związek Województw RP
- 5) Związek Samorządów Polskich
- 6) Unia Metropolii Polskich
- 7) Młodzieżowa Rada Klimatyczna
- 8) Fundacja Sendzimira
- 9) Fundacja Strefa Zieleni
- 10) Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju
- 11) Fundacja WWF Polska
- 12) Polski Związek Firm Deweloperskich
- 13) Stowarzyszenie Polska Izba Urbanistów
- 14) Towarzystwo Urbanistów Polskich
- 15) Stowarzyszenie Urbanistów Polscy
- 16) Stowarzyszenie Urbanistów ZOIU
- 17) Stowarzyszenie Wykonawców Dachów Płaskich i Fasad (DAFA)
- 18) Miesięcznik Zieleni Miejska - Abrys sp. z o.o.

- 19) Stowarzyszenie Aktywności Społeczno - Artystycznej "Nie Po Drodze"
- 20) Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
- 21) Centrum Edukacji Ekologicznej Bydgoszcz
- 22) Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
- 23) Polskie Stowarzyszenie Dachy Zielone
- 24) Fundacja Międzynarodowy Instytut Polityki i Strategii Ekologicznej
- 25) Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania (21 dni) następującym podmiotom:

- 1) Marszałkowie województw
- 2) Instytut Ekonomii Środowiska
- 3) Instytut Metropolitalny
- 4) Instytut Rozwoju Miast i Regionów
- 5) Instytut Ekonomii Środowiska
- 6) Instytut Metropolitalny

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy praw i interesów związków pracodawców, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje pracodawców.

Projekt podlega opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdyż dotyczy spraw związanych z samorządem terytorialnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej.

Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego, wobec czego nie wymaga zaopiniowania przez RDS.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostaną omówione w raporcie z opiniowania i konsultacji publicznych udostępnionym na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	<p>Opracowanie miejskich planów adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Gminy o statusie miasta > 20 000 mieszkańców będą musiały opracować MPA. Niektóre gminy o statusie miasta > 20 000 mieszkańców już przyjęły w drodze uchwały miejski plan adaptacji do zmian klimatu we własnym zakresie, dodatkowo dla 44 miast MPA został opracowany w ramach projektu MKiŚ (wcześniej Ministerstwa Środowiska). Przyjęte plany MPA muszą zostać jednak zaktualizowane zgodnie z zakresem rozporządzenia wydanego do projektowanej ustawy.</p> <p>Średni koszt opracowania MPA oszacowany jest na 100 000 zł: Starogard Gdański (47 671 mieszkańców) – 107 625,00 zł; Inowrocław (72 561 mieszkańców) – 116 850,00 zł; Mińsk Mazowiecki (40 999 mieszkańców) – 41 500,20 zł; Mielec (60 323 mieszkańców) – 34 440 zł).</p> <p>W kontekście adaptacji do zmian klimatu zaplanowano stosowne finansowanie działań ze środków europejskich. Zarówno wdrażanie miejskich planów adaptacji do zmian klimatu dla miast objętych projektem MPA44, jak również przygotowanie i wdrożenie planów adaptacji do</p>
---------------------	--

	<p>zmian klimatu dla mniejszych miast – tam gdzie występuje znacząca koncentracja problemów i zagrożeń związanych ze zmianami klimatu oraz istnieje konieczność podjęcia działań adaptacyjnych, np. powyżej przyjętego pewnego wskaźnika gęstości zaludnienia, ujęte zostało w programowaniu nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027.</p> <p>Gminy będą miały możliwość w nowej perspektywie finansowej UE sfinansować ze środków europejskich opracowanie i realizację MPA, w tym ze środków Krajowego Planu Odbudowy. Prace dotyczące demarkacji na obszar krajowy i regionalny w zakresie adaptacji do zmian klimatu dotyczące perspektywy finansowej 2021-2027 wciąż trwają, przy czym zakłada się, że w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) na poziomie krajowym dofinansowane będzie opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu dla miast średnich powyżej określonego wskaźnika gęstości zaludnienia, co obejmie większość miast objętych niniejszym projektem zmian, zaś plany adaptacji dla pozostałych miast będą mogły być potencjalnie sfinansowane w ramach regionalnych programów operacyjnych. Opracowywanie przez miasta miejskich planów adaptacji będzie miało wsparcie finansowe, bez potrzeby angażowania środków własnych lub z budżetu państwa. Zaproponowana w przedmiotowym projekcie ustawy zmiany uzasadnią aplikowanie o środki na ten cel.</p> <p>Z szacunków MKiŚ wynika, że 79 miast powyżej 20 000 mieszkańców już we własnym zakresie rozpoczęło prace nad opracowaniem MPA, w tym 64 miasta mają gotowy projekt MPA lub przyjęły go w drodze uchwały. Koszt aktualizacji MPA dla tych miast szacujemy na 3,2 mln zł (50 000 x 64).</p> <p>Koszt opracowania MPA dla pozostałych 153 (217-64=153) miast >20 000 mieszkańców wyniesie ok. 15,3 mln zł, co mieści się w puli środków przeznaczonych na tego typu zadania w projektowanym Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, oraz KPO.</p> <p>Miasta będą mogły opracować MPA również samodzielnie na podstawie już przyjętych MPA przez inne miasta. W tym zakresie MKiŚ planuje w latach 2022-2024 zorganizowanie specjalistycznych warsztatów dla miast powyżej 20 000 mieszkańców na temat tworzenia, wdrażania i monitorowania miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Po 6 latach gminy miejskie >20 tys. mieszkańców mają obowiązek aktualizacji tych dokumentów. Szacujemy, że w latach 2028-2029 wystąpią wydatki na aktualizację MPA w granicach 8,5 mln zł, uwzględniając wzrost kosztu aktualizacji do 60 000 zł oraz samodzielną aktualizację dokumentów przez 35% miast.</p> <p>Rozkład dochodów i wydatków w tabeli zostanie przedstawiony na późniejszych etapach procedowania projektu, w szczególności po zatwierdzeniu alokacji na poszczególne komponenty KPO, a także podziału alokacji w zakresie programowanego aktualnie wsparcia z Polityki Spójności, w szczególności z Programu FEnIKS.</p> <p>Przeznaczenie 30% budżetu obywatelskiego</p> <p>Realizacja przepisów w zakresie budżetu obywatelskiego nie spowoduje wpływu na budżet państwa lub miast na prawach powiatu, gdyż nie wpływa na wysokość budżetu obywatelskiego, tylko nakłada obowiązek wyodrębnienia 30% środków finansowych w już zabezpieczonym finansowo budżecie obywatelskim – art. 5a ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) wskazuje, że w gminach będących miastami na prawach powiatu utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe, z tym że wysokość budżetu obywatelskiego wynosi co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. Jak wskazuje NIK w raporcie „Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych (obywatelskich) 2019⁶, w latach 2016-2018 w skontrolowanych miastach 23% budżetu obywatelskiego przeznaczono na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, także procentowy udział budżetu obywatelskiego przeznaczanego i zaplanowanego w projekcie niniejszej ustawy na projekty „zielone” jest zbliżony.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
<p>7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe</p>	
Skutki	

⁶ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,21186,vp,23818.pdf>

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	bd	9,25	9,25	bd	bd	8,5	27
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	osoby z niepełnosprawnością oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Uwzględnianie w planowanych przedsięwzięciach/inwestycjach, które wymagają przygotowania oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzenia oceny ryzyka klimatycznego (analiza oraz ocena podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Uwzględnianie w planowanych przedsięwzięciach/inwestycjach, które wymagają przygotowania oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzenia oceny ryzyka klimatycznego (analiza oraz ocena podatności przedsięwzięcia na zmiany klimatu).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Uwzględnienie w dokumentach strategicznych gmin wniosków i rekomendacji z MPA, a także przeznaczenie większej puli środków z budżetów obywatelskich na zielono-niebieską infrastrukturę korzystnie wpłynie na zdrowie obywateli, poprawi jakość powietrza w miastach i zwiększy ilość terenów zielonych.						
	osoby z niepełnosprawnością oraz osoby starsze	Uwzględnienie w dokumentach strategicznych gmin wniosków i rekomendacji z MPA, a także przeznaczenie większej puli środków z budżetów obywatelskich na zielono-niebieską infrastrukturę korzystnie wpłynie na zdrowie osób z niepełnosprawnością oraz osoby starsze, poprawi jakość powietrza w miastach i zwiększy ilość terenów zielonych.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>W ujęciu pieniężnym regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sektor małych i średnich przedsiębiorstw, instytutów, które zajmują się opracowaniem planów adaptacji do zmian klimatu oraz innych analogicznych dokumentów planistycznych i strategicznych. Średni koszt opracowania jednego MPA oszacowano na 100 000 zł, a aktualizację – 50 000 zł. Opracowanie i aktualizacja MPA dla miast powyżej 20 000 mieszkańców przyczyni się do wzrostu dochodów ww. przedsiębiorców, instytutów o ok. 18,5 mln zł w pierwszych dwóch latach po wejściu w życie projektowanej ustawy. Zakłada się, że projektowana regulacja oraz możliwość sięgnięcia przez gminy po środki na opracowanie i realizację MPA zachęci także mniejsze miasta (<20 000 mieszkańców) do opracowywania MPA, co przyczyni się do dodatkowych dochodów ww. przedsiębiorców.</p> <p>Ponadto przewidziany jest obowiązek cyklicznej aktualizacji MPA co 6 lat, także dodatkowe dochody dla firm wystąpią w latach 2028-2029 w granicach 8,5 mln zł. Szacowany jest wzrost kosztów aktualizacji MPA, natomiast przewidujemy również, że niektóre miasta samodzielnie (bez zlecenia na zewnątrz) zaktualizują plany po szkoleniach zorganizowanych przez MKiŚ.</p>							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz:								

Zwiększenie liczby dokumentów – opracowanie miejskich planów adaptacji do zmian klimatu; uwzględnianie w planowanych przedsięwzięciach/inwestycjach, które wymagają przygotowania oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzenia analizy podatności (narażenia oraz odporności) przedsięwzięcia na zmiany klimatu; sporządzane/aktualizowane strategie rozwoju gmin, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uwzględniały wnioski i rekomendacje z opracowanych miejskich planów adaptacji do zmian klimatu.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane zmiany mogą wpłynąć pozytywnie na zatrudnienie w firmach zajmujących się opracowywaniem MPA i wykonujących oceny oddziaływania na środowisko. Będzie to wynikało z konieczności zatrudnienia specjalistów zajmujących się zmianami klimatu i adaptacją do nich.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu	Wprowadzenie proponowanych zmian wpłynie pozytywnie na środowisko naturalne, w tym różnorodność biologiczną oraz klimat. Wdrażanie MPA przyczyni się do zmniejszenia wpływu niekorzystnych skutków zmian klimatu (np. miejskiej wyspy ciepła, fal upałów, powodzi) na zdrowie i życie ludzi oraz poprawy jakości powietrza.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planowane wejście w życie ustawy – I kwartał 2022 r.
Przepisy dotyczące budżetu obywatelskiego wejdą w życie 1 stycznia 2023 r. (budżet obywatelski miast na prawach powiatu na 2023 r. powinien uwzględniać już pulę 30% środków na tereny zielone.
MPA miast powyżej 20 000 mieszkańców powinny być przyjęte lub zaktualizowane nie później niż 24 miesiące od dnia wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w projektowanej ustawie.
Sporządzane/aktualizowane po 1 stycznia 2022 r. strategie rozwoju gmin, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uwzględniały wnioski i rekomendacje z opracowanych miejskich planów adaptacji do zmian klimatu.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja projektu nastąpi po 4 latach od wejścia ustawy w życie.

Mierniki:

1. Liczba miast >20 000 mieszkańców z uchwalonym miejskim planem adaptacji – 100%
2. Liczba miast na prawach powiatu, które przeznaczyły 30% BO na zazielenienie – 100%
3. Odsetek mieszkańców polskich miast objętych miejskimi planami adaptacji – 60% w 2030 (cel PEP2030).
4. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w miastach w stosunku do powierzchni ogólnej – powyżej 2,3% w każdym województwie (cel PEP2030).

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)